

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-04-24 Nr. 429-76
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. gruodžio 2 d. eismo įvykyje buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „Toyota Corolla LE“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Įvykis). Pareiškėjas kreipėsi į eismo įvykio kaltininko automobilio valdytojų civilinę atsakomybę įprastiniu transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – TPVCAPD) apdraudusį draudiką ir pateikė pretenziją dėl per Įvykį automobiliui padarytos žalos atlyginimo.

Draudikas nutarė pareiškėjui išmokėti 1 785,28 Eur draudimo išmoką, atlyginančią automobilio remonto išlaidas, tačiau nesutiko atlyginti pareiškėjo prašomų automobilio prekinės vertės netekimo išlaidų.

2025 m. sausio 24 d. pareiškėjas pateikė draudikui pretenziją, kurioje reikalavo išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią automobilio prekinės vertės netekimo nuostolius.

Pareiškėjas reikalavimą grindė remdamasis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo¹ (toliau – Aprašas) 4.2 papunkčiu, pagal kurį transporto priemonės prekinės vertės netekimas – transporto priemonės negrįžtamas vertės sumažėjimas dėl remonto, dažymo ar nepašalintų pažeidimų (kai transporto priemonės dalys technologiškai suremontuojamos atkuriant jų funkcines savybes, kai remonto technologinis procesas gali turėti įtakos elemento fizinei, cheminei, estetinei būklei ar tarnavimo laikui), įskaitant transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, palyginti su transporto priemonės verte iki apgadavimo. Anot pareiškėjo, Įvykio metu automobilis buvo ne senesnis nei 5 metų (60 mėn.), todėl patyrus avariją tokiam automobiliui turi būti taikomas prekinės vertės netekimo atlyginimas.

2025 m. vasario 4 d. draudikas, atsakydamas į pareiškėjo pretenziją, informavo pareiškėją, kad žalos administravimo metu nustatyta, kad automobilis anksčiau yra patyręs du rimtus įvykius. Pirma, automobilis 2022 m. buvo parduodamas JAV aukciono būdu. Iš vykdyto aukciono informacijoje pateiktų nuotraukų matyti, kad pažeista automobilio kairė pusė, taip pat dėl stipraus smūgio suveikę saugos elementai – automobilio viduje esančios oro pagalvės.

Antra, 2024 m. liepos 15 d. automobilis pateko į kitą eismo įvykį Lietuvoje, kurio metu buvo pažeista jo dešinė pusė, dėl smūgio taip pat suveikė viduje esančios oro pagalvės. Draudikas pažymėjo, kad po antrojo įvykio automobilis buvo pripažintas sunaikintu, t. y. nustatyta, kad remontas ekonomiškai netikslingas. Draudiko teigimu, automobilio istorijoje fiksuoti įvykiai iki ginčo Įvykio padarė esminę įtaką automobilio prekinei vertei. Atsižvelgiant į tai, toks smulkus incidentas kaip ginčo Įvykis neturi įtakos šios dienos transporto priemonės rinkos vertei, kuri turėtų būti kompensuojama kaip prekinės vertės netekimas.

Draudiko teigimu, vien eismo įvykio faktas negali savaime lemti pareigos kompensuoti automobilio prekinę vertę. Turi būti tiriamos aplinkybės, kiek konkretus įvykis (jo stiprumas, dydis, remonto aplinkybės) leidžia daryti išvadą apie automobilio vertės sumažėjimą. Draudikas nurodė, kad, be kita ko, žalos administravimo metu draudiko ekspertai nustatė, kad transporto

¹ Patvirtinto Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118.

priemonė nebuvo tinkamai ir kokybiškai suremontuota, t. y. nepašalinti visi ankstesni defektai. Draudikas pareiškėją informavo, kad sprendimas keičiamas nebus.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Kreipimesi pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką perskaičiuoti draudimo išmoką, atlyginančią automobilio remonto išlaidas, įtraukiant automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas pakartojo atsakyme į pareiškėjo pretenziją išdėstytus argumentus ir aplinkybes bei prašė pareiškėjo reikalavimą laikyti nepagrįstu. Draudikas pažymėjo, kad Aprašas, kuriuo savo reikalavimą grindžia pareiškėjas, yra skirtas turto vertinimo įmonėms ir nepriklausomiems turto arba verslo vertintojams (Aprašo 1 punktas), tačiau nėra privalomas draudimo bendrovėms.

Anot draudiko, atsižvelgus į prieš tai buvusių įvykių ir jų mastą, įvertinus įvykio pobūdį (smulkus įvykis) ir tai, kad automobilis nebuvo tinkamai ir kokybiškai suremontuotas po ankstesnių eismo įvykių, galima konstatuoti, kad automobilis papildomai dėl ginčiui aktualaus įvykio prekinės vertės neprarado. Pareiškėjo žala atlyginta, išmokėjus draudimo išmoką, reikalingą tiesioginiams remonto darbams atlyginti. Draudiko vertinimu, pareiškėjo reikalavimo tenkinimas reikštų visiško nuostolių atlyginimo principo pažeidimą, nes tokiu atveju, kompensavus prekinės vertės sumažėjimą, pareiškėjas nepagrįstai praturtėtų.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudiko sprendimas atitinka teisinį TPVCAPD reguliavimą ir yra pagrįstas.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad šiuo atveju ginčo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju nėra. Pareiškėjas teigia, kad draudikas netinkamai nustatė pareiškėjo dėl įvykio patirtos žalos dydį, nes atsisakė atlyginti automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

TPVCAPD santykius reglamentuoja TPVCAPD įstatymas ir kiti teisės aktai. TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė.

Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti².

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas TPVCAPD atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad žala, padaryta asmens turtui, nesant įstatyme nustatytų ar leistų išimčių, turi būti atlyginama laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Civilinio kodekso 6.251 straipsnis), kurio esmė ta, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama ją patyrusį asmenį grąžinti į iki pažeidimo buvusią padėtį.³

Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o, kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.

Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių

² TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 2 ir 5 dalys.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-1075/2019.

nuostolių atlyginimui. Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens praradimams kompensuoti.

TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių⁴ (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui (toliau kartu – turtas) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, remonto paslaugų teikėjo pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais, remonto sąmatomis ar kitais remonto išlaidų pagrindimo dokumentais, taip pat atsižvelgdamas į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį pagrindžiančius dokumentus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad pirmiau nurodytos teisės aktų nuostatos (įskaitant ir bendrąsias draudimo teisinius santykius reglamentuojančias nuostatas) įtvirtina draudiko pareigą vertinti visus jam pateiktus dokumentus ir įvertinti visas aplinkybes, įskaitant ir nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus, siekiant, kad žalos dydis būtų nustatytas taip, kad nukentėjusiam asmeniui žala būtų kompensuota visiškai, tiek, kiek tai leidžia privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą reglamentuojančios taisyklės. Visiškas nuostolių kompensavimo principas reikalauja, kad asmeniui padaryta žala, kiek tai objektyviai įmanoma, būtų nustatyta ne standartizuotu, bet individualiu būdu. Iškilus ginčui dėl draudimo išmokos dydžio (žalos dydžio) tarp asmens, reikalaujančio išmokėti draudimo išmoką, ir draudiko, apdraudusio transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę privalomuoju draudimu, draudimo išmokos dydis (žalos dydis) kiekvienu konkrečiu atveju turi būti įrodinėjamas, remiantis Civilinio proceso kodekso nustatytais įrodinėjimo taisyklėmis ir leistiniais įrodymais.⁵

TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas ar Biuras moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Pareiškėjas reikalavimą draudikui atlyginti automobilio prekinės vertės netekimo nuostolius grindė Aprašo nuostatomis. Anot pareiškėjo, kiekvieną kartą patyrus avariją iki 5 metų senumo automobiliui ir atkūrus automobilio vertę po įvykio, turi būti taikomas prekinės vertės netekimo atlyginimas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad TPVCAPD reglamentuojančiuose teisės aktuose (nei TPVCAPD įstatyme, nei Taisyklėse) nėra nuorodos į Aprašą. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, taip pat į pačiame Apraše nurodomą jo paskirtį⁶, manytina, kad, nustatant nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytą žalą, neturi būti išimtinai remiamasi tik Aprašo nuostatomis, o žalos dydis turi būti nustatytas atsižvelgiant į visas aplinkybes ir vadovaujantis TPVCAPD tikslais.

Aprašo 4.2 papunktyje pateikiama Apraše vartojama transporto priemonės prekinės vertės netekimo sąvoka: transporto priemonės negrįžtamas vertės sumažėjimas dėl remonto, dažymo ar nepašalintų pažeidimų (kai transporto priemonės dalys technologiškai suremontuojamos atkuriant jų funkcines savybes, kai remonto technologinis procesas gali turėti įtakos elemento fizinei, cheminei, estetinei būklei ar tarnavimo laikui), įskaitant transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, palyginti su transporto priemonės verte iki apgadavimo. Aprašo 45 punkte nustatyta, kad prekinės vertės netekimas apskaičiuojamas ne senesnėms kaip 60 mėn. nuo pirmos registracijos transporto priemonėms. Vertinimo ataskaitoje turi būti pateikti argumentai, pagrindžiantys prekinės vertės netekimą.

Viena vertus, iš pateiktų duomenų nustatyta, kad pareiškėjo automobilis pagamintas 2020 m., todėl įvykio metu nebuvo senesnis kaip 60 mėn.

Antra vertus, draudikas Lietuvos bankui pateikė JAV aukciono, kuriame automobilis 2022 metais buvo parduodamas, duomenis. Iš vykdyto aukciono informacijoje pateiktų

⁴ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018.

⁶ Apraše nurodoma, kad jis nustato apgadintos kelių transporto priemonės vertei apskaičiuoti taikomų koeficientų reikšmes ir apgadintos kelių transporto priemonės vertės apskaičiavimo eigą. Aprašas skirtas turto arba verslo vertinimo įmonėms ir nepriklausomiems turto arba verslo vertintojams, atliekantiems apgadintos kelių transporto priemonės vertinimą (Aprašo 1 punktas).

nuotraukų matyti, kad pažeista automobilio kairė pusė, taip pat suveikusios automobilio viduje esančios oro pagalvės. Draudiko teigimu, vykstant aukcionui automobilis jau buvo praradęs savo prekinę vertę.

Be kita ko, draudikas nustatė, kad automobilis 2024 m. liepos 15 d. pateko į kitą eismo įvykį Lietuvoje, kurio metu buvo pažeista jo dešinė pusė, dėl smūgio taip pat suveikė viduje esančios oro pagalvės. Draudikas Lietuvos bankui pateikė duomenis iš šio įvykio žalą administravusios kitos draudimo bendrovės, kuri patvirtino, kad automobilis buvo pripažintas sunaikintu, t. y. automobilio remontas buvo pripažintas ekonomiškai netikslingu.

Dar daugiau, draudiko ekspertas nustatė, kad automobilis po ankstesnių eismo įvykių nebuvo tinkamai ir kokybiškai suremontuotas, t. y. nepašalinti visi defektai, įskaitant galinio bamperio, kuris nukentėjo ir ginčo įvykio metu.

Draudikas pateikė vyr. transporto žalų vertintojo ekspertinius paaiškinimus su automobilio nuotraukomis po ginčui aktualaus įvykio. Paaiškinimuose, be kita ko, nurodoma: „Po ankstesnių įvykių, automobilis nebuvo tinkamai ir kokybiškai suremontuotas, t. y. neištaisyti visi defektai, tie patys automobilio kėbulo deformacijos pažeidimai matyti 2024 m. liepos 15 d. ir 2024 m. gruodžio 2 d. įvykių nuotraukose. 2024 m. gruodžio 2 d. įvykio nuotraukoje matyti, kad tarpai nesureguliuoti, t. y. turėjo būti atstatyta kėbulo geometrija ant specialaus stendo.“ Draudiko ekspertas nustatė, kad ankstesnių įvykių metu automobilis buvo stipriai apgadintas. Taip pat nustatyta, kad ankstesnių apgadinimų remonto darbai atlikti nekokybiškai. Nors pareiškėjas pateikė 2024 m. lapkričio 15 d. (išduotą iki įvykio) techninės ekspertizės pažymą Nr. 206-18940, nėra pagrindo nesutikti su draudiko argumentu, kad vien tai, kad automobilis turėjo teisę dalyvauti eisme (buvo atlikta privalomoji techninė apžiūra), savaime nepatvirtina, kad automobilis buvo tinkamai ir kokybiškai suremontuotas po praėjusių įvykių.

Įvertinęs nustatytas aplinkybes, ankstesnę automobilio istoriją (reikšmingus automobilio apgadinimus iki pardavimo aukcione JAV bei po 2024 m. liepos 15 d. eismo įvykio) bei ginčo įvykio pobūdį (smulkus įvykis), draudikas padarė išvadą, kad šiuo atveju dėl įvykio automobilio prekinės vertės netekimo nuostolių nekilo.

Pažymėtina, kad pareiškėjas jokių objektyvių įrodymų, paneigiančių draudiko išvadą ir patvirtinančių, kad dėl įvykio negrįžtamai sumažėjo automobilio prekinė vertė, todėl patirta žala, nepateikė.

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, darytina išvada, kad žalos dydžio nustatymo prerogatyvą turintis draudikas atliko išsamų įvykio tyrimą ir pateikė motyvuotą, draudiko eksperto išvada pagrįstą sprendimą neatlyginti pareiškėjo nurodytų automobilio prekinės vertės netekimo nuostolių. Draudikui pagrindus sprendimą neatlyginti automobilio prekinės vertės netekimo nuostolių, pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.